

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษครั้งนี้ มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของชุมชนตามหลักสัจมา อาชีวะกับหลักการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัย ได้ดำเนินการตามขั้นตอน มีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การหาคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษครั้งนี้ ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 19 จังหวัด จำนวน 2,614 คน แบ่งเป็น 3 เขต ตามการแบ่งเขตของกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้แก่ เขต 3 จำนวน 809 คน เขต 4 จำนวน 720 คน และเขต 11 จำนวน 1085 คน รวม 2,614 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษครั้งนี้ ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 19 จังหวัด แบ่งเป็น 3 เขต (ตามข้อ 1) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเทียบสัดส่วนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 608-609) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 336 คน และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างดังนี้

2.1 ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยการแบ่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลออกเป็นกลุ่ม ๆ ตามเขตที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.2 เลือกจังหวัดในแต่ละเขต เพียงเขตละ 1 จังหวัดโดยวิธีการสุ่ม เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างและได้จังหวัดที่เป็นตัวแทนเขต ดังนี้

2.2.1 เขต 3 ได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี

2.2.2 เขต 4 ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น

2.2.3 เขต 11 ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา

2.3 กำหนดกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มตามสัดส่วนประชากรของเขตนั้น ๆ ตามจังหวัดที่เลือกไว้ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า จำแนกตามเขตที่ตั้งและรายได้ขององค์กรบริหารส่วนตำบล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
เขตที่ตั้ง	อบต.	จังหวัด	อบต.
1. เขต 3	809	อุบลราชธานี	104
2. เขต 4	720	ขอนแก่น	94
3. เขต 11	1085	นครราชสีมา	138
รวม	2,614		336

*ในการเก็บข้อมูลจริง ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 315 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้คำถามแบบตรวจสอบ (Check List) เป็นคำถามเกี่ยวกับเขตที่ตั้งและรายได้ขององค์กรบริหารส่วนตำบล

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของชุมชนตามหลักสัมมาอาชีวะ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยอาศัยแนวคิดของลิเคอร์ท์ (Best & Kahn, 1993, p. 247) โดยผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบระดับใดระดับหนึ่งโดยเรียงจากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มีทั้งหมด 27 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยอาศัยแนวความคิดของลิเคอร์ท์ (Best & Kahn, 1993, p. 247) โดยผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบระดับใดระดับหนึ่งโดยเรียงจากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มีทั้งหมด 27 ข้อ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาขอบข่ายหลักสัมมาอาชีวะของชุมชนและการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชน
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสัมมาอาชีวะของชุมชนและการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชน
3. นำแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลต่าง ๆ มาสร้างข้อคำถามพฤติกรรมของชุมชนตามหลักสัมมาอาชีวะ จำนวน 27 ข้อ กับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชน จำนวน 27 ข้อ

การหาคุณภาพเครื่องมือ

การหาคุณภาพของแบบสอบถามในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แยกออกเป็น การหาความเที่ยงตรง การทดสอบค่าอำนาจจำแนก และความเชื่อมั่น

1. ความเที่ยงตรง (Validity) การหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมามีการดำเนินการดังนี้

1.1 เสนอแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้ต่อประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความถูกต้องและแก้ไขปรับปรุง

1.2 นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขและปรับปรุงแล้ว เสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา (Content Validity) ตลอดจนความชัดเจนและเหมาะสมในการใช้ภาษา ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

พระสุธีวรญาณ (ณรงค์ จิตฺตโสภโณ)	รองอธิการบดี ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.ศรีวรรณ มีคุณ	หัวหน้าภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
นางสาวสุนันทา ภูสุวรรณ	นักวิชาการพัฒนาชุมชน 8ว สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจ ชุมชน กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย
นายทวีป บุตรโพธิ์	นักวิชาการพัฒนาชุมชน 7 สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจ ชุมชน กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย
นางเพียงจิต บุญโต	บุคลากร 6 กองการเจ้าหน้าที่ กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

1.3 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำเสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขขั้นสุดท้าย

2. การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และความเชื่อมั่น (Reliability) การหาค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

2.1 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว นำไปทดลองใช้ (try – out) กับปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยวิธีหาความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม ซึ่งผลการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามที่วัดพฤติกรรมของชุมชนตามหลักสัมมาอาชีวะ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .22 – .75 และผลการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามที่วัดการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชนอยู่ระหว่าง .22 - .77

2.2 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของชุมชนตามหลักสัมมาอาชีวะ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .90 และผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา ไปยังปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดที่ได้สุ่มเลือกไว้ ตามเขตที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 จัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 336 ฉบับ ไปยังปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลที่ตั้งอยู่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างตามข้อ 1.1 เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้ติดตามและจำหน้าซองถึงผู้วิจัยเพื่อให้ส่งคืนตามกำหนด

1.3 กรณีที่ยังไม่ได้รับแบบสอบถามคืนตามเวลาที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ จึงได้ติดต่อกับกลุ่มตัวอย่างโดยทางโทรศัพท์ ถึงกระนั้นก็ยังไม่ครบตามจำนวนที่กำหนด เมื่อเกินกำหนดเวลา ผู้วิจัยจึงได้ยุติการรับแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 336 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 315 ฉบับ คิดเป็น 93.73 % จากจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา ผู้วิจัยเชื่อว่าจำนวนแบบสอบถามของ

กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับกลับคืนมาสามารถเป็นตัวแทนของกลุ่มได้ จึงนำแบบสอบถามที่ได้รับมาดำเนินการต่อไป

2. การจัดกระทำข้อมูล ดำเนินตามขั้นตอนดังนี้

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มารวบรวมและดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

2.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่คืนมาทั้งหมด

2.2 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัสให้คะแนนน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อและบันทึกข้อมูลในคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS for Windows

2.3 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และแปลผลเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามและการแปลความหมายของคะแนนที่กำหนดไว้แบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมตามหลักสัปปายะชุมชน 3 ขั้นตอน จำนวน 27 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ได้กำหนดน้ำหนักคะแนนตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Best & Kahn, 1993, p. 246 – 250) ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง มีพฤติกรรมของชุมชนตามหลักสัปปายะมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง มีพฤติกรรมของชุมชนตามหลักสัปปายะมาก

3 คะแนน หมายถึง มีพฤติกรรมของชุมชนตามหลักสัปปายะปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง มีพฤติกรรมของชุมชนตามหลักสัปปายะน้อย

1 คะแนน หมายถึง มีพฤติกรรมของชุมชนตามหลักสัปปายะน้อยที่สุด

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์สำหรับแปลผลของพฤติกรรมตามหลักสัปปายะชุมชน โดยเอาคะแนนเฉลี่ย (Mean) เป็นตัวชี้วัดโดยการกำหนดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว, 2541, หน้า 23-24)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	พฤติกรรมของชุมชนตามหลักสัปปายะอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	พฤติกรรมของชุมชนตามหลักสัปปายะอยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	พฤติกรรมของชุมชนตามหลักสัปปายะอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	พฤติกรรมของชุมชนตามหลักสัปปายะอยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	พฤติกรรมของชุมชนตามหลักสัปปายะอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับผลการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชน 3 ขั้นตอน จำนวน 27 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท์ (Best & Kahn, 1993, p. 247) ดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชนอยู่ในระดับมาก
- 3 คะแนน หมายถึง การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชนอยู่ในระดับน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์สำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง โดยเอาคะแนนเฉลี่ย (Mean) เป็นตัวชี้วัดโดยการกำหนดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว, 2535, หน้า 23 -24)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชนอยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชนอยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS (Statistical Package for the Social Science) โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับความมุ่งหมาย และการทดสอบสมมติฐานในการศึกษาค้นคว้าดังนี้

1. การหาค่าระดับพฤติกรรมของชุมชนตามหลักสัมมาอาชีวะและระดับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชนสถิติที่ใช้คือ การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
2. การทดสอบสมมติฐาน “พฤติกรรมของชุมชนตามหลักสัมมาอาชีวะในทัศนะของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามเขตที่ตั้งและรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความแตกต่างกัน” สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA)
3. การทดสอบสมมติฐาน “การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชน ในทัศนะของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามเขตที่ตั้งและรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความแตกต่างกัน” สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA)
4. การทดสอบสมมติฐาน “พฤติกรรมของชุมชนตามหลักสัมมาอาชีวะกับหลักการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชน มีความสัมพันธ์กัน” ในทัศนะปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล สถิติที่ใช้คือ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r) (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)